

САЙТ «КОЗАЦЬКОГО КРАЮ» В ІНТЕРНЕТІ
WWW.COSSACKLAND.ORG.UA

Козацький край

№ 7 (124),
серпень 2023 року

Малюнок Олега ШУПЕНКА

**З ДНЕМ НЕЗАЛЕЖНОСТІ, УКРАЇНО!
СВІТЛО ПЕРЕМОЖЕ ТЕМРЯВУ!**

Малюнок Андрія ЄРМОЛЕНКА

ПО СМІЛІ ЗАВДАНО РАКЕТНОГО УДАРУ

Під ранок 15 серпня ворог завдав ракетних ударів по Черкащині - у Смілі російська ракета уразила територію приватного підприємства. Ще одна поцілила по території медзакладу.

«На щастя, минулось без потерпілих, – зауважив очільник Черкаської обласної військової адміністрації Ігор Табурець, — Водночас пошкоджено мережі

водо- і теплопостачання. Частина міста лишилася без води. На місці вже працюють правоохоронні та комунальні служби».

Росіяни зруйнували частину водогону прямим влучанням ракети класу «повітря-земля», ймовірно Х-101.

«За попередньою інформацією, це було влучання ракет класу «повітря-земля». Це надпотужні та досить швидкісні ракети. Влучили у цивільні об'єкти — у

підприємство з виробництва кераміки, яке нещодавно запустилося, та лікарню з цивільними пацієнтами», — говорить Ігор Табурець.

Наразі 12 тисяч абонентів (приблизно 45%) — без централізованого водопостачання. Проте оперативно організовано підвезення питтєвої і технічної води, а комунальники обіцяють протягом 4-5 днів замінити ушкоджену вибухом ділянку міського водогону.

НСЖУ підтримала ініціативу найменування вулиці Черкас на честь воїна і журналіста

Національна спілка журналістів України підтримала пропозицію найменування вулиці в Черкасах на честь уродженця міста, воїна і журналіста Володимира Мукана, який героїськи загинув 29 квітня 2023 року в бою під Бахмутом.

Володимир Мукан був кандидатом наук, відомим журналістом і PR-менеджером...

«Національна спілка журналістів України підтримує ініціативу черкаської громади та військових про найменування вулиці в місті Черкаси на честь лейтенанта ЗСУ, науковця, журналіста і PR-менеджера Володимира Мукана.

У свої 35 років наш колега встиг багато зробити для міста, де народився й виріс — ім'я черкащанина фігурувало у багатьох публікаціях всеукраїнських ЗМІ. Війна вос-

танне вписала його ім'я в історію рідних Черкас — вписала кров'ю, проливаючи за Україну. Перший в історії міста журналіст, який добровільно взяв до рук зброю і загинув під Бахмутом, у бою, в якій офіцер пішов у складі штурмової групи.

Вважаємо, що в честь журналіста і воїна Володимира Мукана може бути перейменована будь-яка з вулиць Черкас — на розсуд топонімічної комісії. Адже героїськи загинув офіцеру рідними були всі вулиці міста, де він народився і виріс і звідки вирушив у бій за свою державу», — йдеться у листі на ім'я міського голови Черкас Анатолія Бондаренка, підписаному головою Національної спілки журналістів України Сергієм Томіленком.

Кандидат у президенти Фінляндії знаменитий завдяки... напису на снаряді ЗСУ, замовленому через Черкаси

Юссі Халла-ахо, днями обраний єдиним кандидатом на пост президента країни від націоналістичної партії «Справжні фінни», у світовій пресі нині частіше згадується не стільки як перша особа парламенту (хоча спікером парламенту він обраний зовсім нещодавно — у червні місяці), а як той, хто ще на початку року придбав... напис на снаряді, випущений українцями на голови російських окупантів. Історія, яка тоді набула максимального розголосу, нині знову — топова у ЗМІ всіх країн, оскільки максимально чітко визначає позицію політика щодо росії.

Напис на снаряді, замовлений через SignMyRocket, перекладається, як «За свободу Фінляндії!»

Зазначимо, що у січні 2023 року Юссі Халла-Ахо замовив через український сервіс SignMyRocket напис на артилерійському снаряді. Про покупку він повідомив на своїй сторінці у Facebook. Пост став своєрідною відповіддю політика на дискусію, що розгорнулася в газеті Helsingin Sanomat, наскільки далеко може зайти демонізація ворога.

«Якщо в ситуації, що склалася, вбив-

ство російських солдатів — це правильно і необхідно, то все, що сприяє цьому, є правильним і необхідним», — заявив тоді Халла-ахо.

SignMyRocket.com — сервіс, через який українці та громадяни інших держав можуть замовити «вітальні» написи російським окупантам на снарядах, бомбах і ракетах, які прилітають на їхні голови. Як вже повідомляв «Козацький край», навесні 2023 року засновник проекту, 21-річний волонтер Центру допомоги армії (Черкаси) Антон Соколенко отримав відзнаку Міністерства оборони «За сприяння Збройним Силам України».

На той час послугами сервісу SignMyRocket.com скористалися понад 4,5 тисячі замовників з багатьох країн світу — серед них навіть два конгресмени США і прості громадяни росії та білорусі, яким ненависна політика рашизму, яку сповідують їхні правителі. До речі, фінні — на другому місці після американців по кількості замовлених на снарядах написів. Всього за час реалізації проекту Антона Соколенка зібрано вже більше 1,6 мільйона доларів на потреби Збройних Сил України.

Спорудження будинку для родин тяжкопоранених і загиблих воїнів — частина реалізації обласної комплексної програми

На фінішній прямій результат втілення спільної ініціативи ОВА і підприємців Черкащини — зведення будинку для родин тяжкопоранених і загиблих захисників України.

соціальний захист, — зауважив очільник області. — Це про обороноздатність країни, про стійкість громад, про людський капітал. У громадах ми повинні бути настільки ефективними, щоб максимально швидко та комплексно допомогти відновити

«Два поверхи, 20 квартир. Як і планували, тут є укриття. Будинок автономний, інклюзивний. Для справді безбар'єрного простору продумували все до деталей: від широких дверних прорізів до спеціалізованого ліфта.

Наразі завершуємо із внутрішніми роботами та благоустроєм території, меблюємо квартири найнеобхіднішим», — прокоментував хід втілення пілотного проекту очільник Черкаської ОВА Ігор Табурець.

Нагадаємо: на початку серпня в Черкасах відбувся Регіональний ветеранський форум «ГРОМАДИ — ЗАХИСНИКАМ».

Ключові напрями роботи з ветеранами на Черкащині озвучив тоді начальник ОВА Ігор Табурець.

— Ветеранські політики — це не лише про

функціональність наших захисників...

Важливим аспектом адаптації ветерана до мирного життя, додав посадовець, є реінтеграція через роботу, освіту, перекваліфікацію чи відкриття власного бізнесу.

— Суспільство має цінувати та пам'ятати про це, надаючи належне всім, хто вже повернувся або ще повернеться. Тим більше, якщо повернеться «на щиті». Це має стати основою нашої національної пам'яті, — заявив Ігор Табурець.

На рівні ОВА вже розробили проект обласної комплексної програми для ветеранів та членів їхніх сімей на 2023-2027 роки. Також проведено аудит послуг, які можуть отримати ветерани у громадах, зокрема й реабілітаційних.

Черкаські волонтери-будівельники відновлюють зруйновані рашистами села Херсонщини

Тривають відновлювальні роботи у селах Херсонщини, шефство над якими взяла Черкащина.

Будівельник з Умані Владислав Посмітюха врячений руйнацією херсонської Іванівки і прагне допомогти її мешканцям якомога швидше повернутися до відновлених осель...

Зокрема, станом на 9 серпня в Іванівці було відновлено 32 будинки, ще 26 — були «в роботі». Начальник Черкаської ОВА Ігор Табурець, який в цей день подякував будівельникам-волонтерам, які працюють на відбудові Херсонщини, підкреслив символізм того, що одна з черкаських бригад саме відновлювала вулицю в Іванівці, яка називається вулиця Пекремоги...

«Почали з дахів, — зауважив Ігор Табурець. — Тут вони рясно побиті снарядами та осколками. Роботи багато, але всі налаштовані по-бойовому. Ми уже бачимо, як наша підшефна Іванівка поступово наповнюється життям... Національний проект

«Пліч-о-пліч» про нашу єдність!»

Серед будівельників-волонтерів — Владислав Посмітюха. Зі своєю бригадою приїхав на Херсонщину з Умані. Чоловік розповідає, що враження від вперше побаченого досі переповнюють.

— Несила досягнути, що пережили місцеві жителі і що тут коїли окупанти, — каже Владислав. — Бо все село у страшних руїнах. Бажання допомогти та відбудувати понищене росіянами — максимальне!

Нагадаємо, аби допомогти відновитися громадам Херсонської області, які найбільше постраждали під час окупації, в Україні ініціювали проект «Пліч-о-пліч». Свої зусилля об'єднали 15 регіонів. Зокрема, Черкащина опікується трьома селами — Іванівкою, Новопетрівкою та Миколаївкою.

АС-ШТУРМОВИК ВМІЄ РОБИТИ ЧУДОВІ «ФЕЄРВЕРКИ» З КОЛОН РОСІЙСЬКОЇ ТЕХНІКИ...

У День Повітряних сил ЗСУ Президент присвоїв звання Героя України підполковнику з Умані

УМАНЧАНЧИН РОСТИСЛАВ ЛАЗАРЕНКО
ІЗ ЗОЛОТОЮ ЗІРКОЮ ГЕРОЯ

Ростислав Лазаренко командує ескадриєю у 299-й бригаді тактичної авіації ЗСУ, «працює» на штурмовику Су-25. Від початку «повномасштабки» на момент нагородження він здійснив 382 бойових вильоти, особисто знищив більше 100 одиниць ворожої техніки: танки, броньовані машини, вантажівки, автоцистерни... Одним з перших нагороджений Хрестом бойових заслуг, є лицарем ордена Богдана Хмельницького трьох ступенів, кавалером ордена «За мужність» III ступеня. За словами міністра оборони України Олексія Резнікова, уманчанин, який здійснив декілька сотень бойових вильотів, уже перевершив рекорд легендарного аса Другої світової, українця Івана Кожедуба. До речі, Лазаренко — випускник Харківського національного університету Повітряних сил, який носить ім'я якраз того ж таки Кожедуба...

Підполковник так описав у Instagram день нагородження: «Мав честь отримати найвищу державну нагороду з рук Президента — «Золоту Зірку»... Здивувався, бо був відряджений з бойового підрозділу на урочистості до дня Повітряних сил ЗСУ «стояти стовпчиком біля літака» — так мої воїни жартома описували моє відрядження напередодні... Під час нагородження мене не покидало питання: «Чи гідний я цього звання?». Думки хаотично занурювалися в спогади від першого бойового вильоту і до крайнього, та всі ці 382 бойових вильоти були безперечно складними і небезпечними, а деякі з них — нестерпно болючими. Але знаєте, що головне? Я ніколи не був один: всі бойові завдання виконувались в парі з найкращими веденими штурмо-

вої авіації, під прикриттям кращих льотчиків-винищувачів, під яким керівництвом офіцерів бойового управління, безперечним контролем вищого командування і турботливим наглядом передових авіанавігів... Тому не я Герой, Герої — це всі люди, які виконували, забезпечували, керували, готували, контролювали кожен із цих 382 бойових вильотів. А що стосується мене, то я просто відповідальна особа за цю найвищу державну нагороду, яка буде робити все можливе, щоб бути гідним цього звання. І хочу попросити Вас не називати мене Героєм. Дякую всім, хто був зі мною, всім, хто вірив і довіряв мені, всім, хто захищав пліч-о-пліч зі мною наші сім'ї, люблю Україну і весь український народ!»

У МОМЕНТ ПОЧАТКУ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ ВІВІВ ЕСКАДРИЮ З-ПІД ОБСТРІЛУ НА АЕРОДРОМІ

Велика війна для майора Ростислава Лазаренка почалась у Мелітополі, — про це він розповів у інтерв'ю АрміяInform.

— Ми не знали, чи буде велика війна, але хлопців своїх я готував до найгіршого сценарію, — пригадує Ростислав. — Ми постійно працювали над своєю підготовкою: як будемо летіти, куди, на які аеродроми. Кожен зібрав необхідні речі для раптового відрядження. Коли почався обстріл, нам зателефонували з бригади й повідомили, що Україна у вогні, що основний аеродром теж під ракетним обстрілом... Декілька секунд ми були шоковані. Не хотілося вірити, що це почалося. Але сталося саме те, до чого готувалися...

Ми зайняли місця в кабінах, і

майже одразу поряд з нами ворожа ракета влучила в Іл-76. Вибух був дуже гучний. На щастя, злітно-посадкова смуга залишилася цілою. Починаємо запускати двигуни, і в цей час перед нами вирюлює інший Іл-76, стає прямо на руліжній доріжці й у нього щось починають вантажувати. А в нас шість літаків Су-25... Тож ми всі вночі під команди авіаційного техніки прорулили під крилом того «Іла». Злетіли, а вже на маршруті я побачив, що майже скрізь у полі мого зору щось горить і вибухає... То була страшна картина, яка навіки залишиться в моїй пам'яті.

Прилетів на визначений аеродром, виконую прохід над злітною смугою і бачу, що вона перекрита автомобілями. А за мить по нас починають стріляти... Ну, думаю, аеродром вже захоплений росіянами. Але один з наших літаків усе ж сідає, буквально перестрибуючи вантажівку на смугу. На землі впізнають наші літаки, починають прибирати машини, і ми нарешті сідаємо. Зрозуміло, що більшість людей були розгублені, бо не кожен ранок починався з війни, але згодом усе стало на свої місця. Доповів командирі, що вивів усю групу й ми готові до бою...

У ПЕРШОМУ Ж БОЮ СПАЛИЛИ ВІЙСЬКОВУ КОЛОНУ РОСІЯН

...Ростислав одразу отримав бойовий наказ: «готуй пару на виліт, з боку Криму йдуть колони росіян». Перша колона йшла в бік Мелітополя, а друга — на Нову Каховку, повз Чаплинку. Колона була велика і її прикривали бойові

шились до своїх, кажу, що є перше бойове завдання, потрібно знайти і знищити колону противника. Я їду і питаю: хто зі мною? Визвався Сашко Щербаков, мій ведений, капітан. Коли ми йшли вже до літаків, він мені каже: «страшно, командире»... Мені теж страшно, але хто, як не ми? В короткий час виконали всі необхідні розрахунки, обговорили тактичні прийоми та підготували літаки до вильоту. Добре, що колись, ще до вторгнення, я проїжджав тією дорогою від Нової Каховки до Чаплинки і знав, що там і як. Заправка в мене 4,2 тону пального, цього вистачає на 45-50 хвилин бойового вильоту, залежить від бойового завантаження, маневрів та швидкості. Якщо все тихо, то можна й півтори години літати, але теж залежить від того, які «подарунки» під крилом. Тож часу на все небагато.

Російську колону виявив, коли пального залишалось обмаль. Вона стояла на заправці, стояла щільно, великі 22-тонні «наливайки» заправляли БТРИ, вантажівки та іншу ворожу техніку.

— Колона була прикрита посадкою, тому знайшов я її практично під собою. В першу мить я подумав, що то, можливо, наші, але побачивши штурмовики, росіяни відкрили вогонь. Я в кіно про Другу світову бачив схожі сцени — коли по тобі відкривають вогонь з усього, що тільки є, а повітря переповнює неймовірна кількість трасерів... Ми й так низько йшли, а бажання було сховатись у рельєфі, тільки там була рівнина й жодних пагорбів. Шурнув обороти на максимальні, дав команду

Комеск з 229-ї бригади тактичної авіації на момент нагородження збивє 382 бойових вильоти

веденому: «Працюємо!». Атака сходила не була можливою, тому ми зробили маневр для введення противника в оману: дали надію противнику, що вони прогнали нас. Через секунд 15 моя пара після маловисотного бойового розвороту атакувала колону в напрямку руху, починаючи з хвоста.

На бойовому курсі помічав пуск ракети в передню півсферу свого літака... Думаю: ну от і все, але хоч забери якнайбільше із собою, затискаю бойову кнопку й витягаю ручку управління

літаком на себе, щоб рознести ракети по всій колоні. Не встигаю вивести літак з атаки, як від влучання перших ракет по російській колоні відбулася детонація машин з боекомплектom і в ту ж секунду перед літаком з'явилася хмара вогню з уламками, вхід в яку був неминучий. Очі засліпив червоно-жовтий вогонь, у кабіні стало миттєво спекотно... подумав, що загорівся. Вилетівши з пекла, одразу звернув увагу на оберти двигуна: вони були нижче допустимих, тяга різко впала, швидкість була вже мінімальна, і я був готовий до катапультивання, але в цю мить оберти почали відновлюватись. Я перевів свій штурмовик на зниження, щоб дати тенденцію до розгону. Швидкість росте і я виходжу з бою. Був готовий уже видихнути, але периферичним зором помічав пуск ще одної ракети. Миттєво відстрілюю пастки, на які спрацьовує ракета, але вибухова хвиля все ж дістала, через що мій Су-25 зробив кивок вниз на висоті метрів 20. Вихватив штурмовик буквально перед землею. Я пустий... ні ракет, ні пасток... І дякувати Богу, маневруючи, покинув бій. Позаду залишилась палаюча колона.

На поверненні викликаю веденого, але марно, у відповідь тиша. Сподіваюся, що з ним все добре... Залишається 600 кг пального, я ледве дотягаю на запасний аеродром, бачу, що одна гідросистема вийшла з ладу — тиску взагалі немає, у другій теж тиск втрачається, за збільшення обертів з'являється неправильний звук двигунів. Попереджаю землю, що буде аварійна посадка, механізація крила не працює, до того ж в мене немає гальмівного парашута — використав його під час виведення літака з-під удару, кажу: готуйте «пожарку». Але дивом посадка була вдалою, загальмував, навіть вистачило пального звільнити смугу. Видихнув, виліз з кабіни і бачу, що мій Су-25 весь побитий. Кіль, крила — все в пробіонах. Дивлюсь на лопатки двигунів — жодної цілої, всі побиті. Як він мене довів — загадка. Пам'ятаю, що чекав на Сашку й усе сподівався, що рація пошкоджена, чи сів десь, але, на превеликий жаль, він загинув. З честю виконав бойове завдання, а потім спрямував підбитий літак у ворожу колону.

Коли до аеродрому дісталися інженерно-технічні спеціалісти з бригади, то побачили, що літак відновленню вже не підлягає — навіть акумулятор був побитий. Мій Су-25 так і залишився на тому місці, це був його останній політ. Я ставлюся до наших літаків як до живих — є в них душа, хоч і серце з металу. Я вдячний йому, що врятував мене й до останнього подиху двигунів боровся за моє життя. До речі, одного разу під час обстрілу аеродрому ракета влучила поряд із ним, і він прийняв весь удар на себе — жоден інший літак чи людина через той вибух не постраждали...

ударні вертольоти Ка-52.

— Будь-яка людина в такі хвилини відчуває страх. Ти розумієш, що це війна, що тебе це не омине, але ти командир і маєш ухвалювати рішення. Де саме колона — невідомо, її потрібно «впольовати» у визначеному районі. Повернув-

«Тарасова гора» в гостях у «правильних» білорусів: байкери завезли транспорт для полку Кастуся Каліновського

На колясці мотоцикла з гаслом «Живе Беларусь!» - лідер музичного гурту «Тінь Сонця», а нині позивним «Новояр» - Сергій Василюк

Беларусь!» - воїн ЗСУ з

Чергова поїздка волонтерської ініціативи Об'єднаний Байкерський Фронт пролягла від Кисва та Білої Церкви на Схід – в місця, де воює за Україну добровільний білоруський полк імені Кастуся Каліновського. «Козацький край» поспілкувався з одним з ініціаторів поїздки Ашотом Арушановим («Сальвадор»), організатором і багаторічним очільником байкерського фестивалю «Тарасова гора», який до повномасштабного вторгнення регулярно проходив на Черкащині.

«Зазвичай, кожна наша поїздка на фронт стосується одразу декількох пунктів призначення, – розповів Ашот. – Так було і цього разу: «нашим» білорусам з полку Каліновського ми завезли бойовий, максимально «прокачаний» вмілими майстрами мотоцикл «Дніпро». З причини їхньої маневреності і майже «всюдихідності», ці мотоцикли дуже люблять хлопці на фронті, хоча возимо, звісно, не лише «Дніпро», а й МТ, «Урали», електроцикли... Кількість переданого «Об'єднаним байкерським фронтом» транспорту перевищила за півсотні – завозили байки і 72-й окремії бригаді («Чорні запорожці»), і 4-й бригаді оперативного призначення Нацгвардії («Рубіж»), і в один із спецпідрозділів ГУР, і чеченському батальйону імені Шейха Мансура...

Ашот Арушанов («Сальвадор») з друзями-байкерами

Мотоцикли на фронт поставлятимемо рівно доти, поки триває війна і актуальне гасло нашого фестивалю «Тарасова гора», яке з'явилося торік, після початку повномасштабного вторгнення рашистів, коли фестиваль довелося перенести: «Тараски» не було, бо путін – **до!» Але я впевнений, що ми обов'язково придумаємо і формат зустрічі друзів, які люблять мотоцикли і дороги, але понад усе люблять Україну!», - підкреслює «Сальвадор».

Для фронту: у Черкасах виготовляють польові печі «Вежа»

Розробники переносної печі «Вежа», розробленої і виготовленої в Черкасах, наголошують: коли маєш настільки підлого й цинічного ворога, як росія – маєш бути готовим до того, що він продовжуватиме бити по цивільних об'єктах на території України – зокрема, по об'єктах енергетики. За цих умов «Вежа» стає невід'ємною частиною набору речей, необхідних для виживання в екстремальних умовах.

«Нова розробка волонтерів – результат вивчення шести десятків найкращих пічок подібного типу, які виготовляють для туристів, військових та «вимушених екстремалів» у Європі, Азії

та Америці. «Вежу» не потрібно збирати – вона жорстка, компактна і зручна для перевезення, – говорить один з авторів втілення проекту, інженер з Черкас Андрій Рубан. - Абсолютно міцна конструкція, бажаючі можуть пере-

вірити це, поклавши на «Вежу» дошку і ставши зверху самому чи поставивши передок свого джипа для страхівки під час заміни колеса... Ми говоримо про «Вежу», що це ще не домашня піч, але вже і не придорожне багаття. Вона різко підвищує шанси на виживання малим групам людей в умовах війни. Здатна забезпечити їжею, гарячою водою і мінімальним теплом того, хто вартує на кордоні, чергує біля «Хаймерса» або в окопі. Виручить вимушених переселенців і мирне населення, яке постраждало внаслідок обстрілів місто. А в мирному житті згодиться для туриста, який мандрує, мисливця або рибалки».

Наразі «Вежа» активно поставляється з Черкас в околиці Куп'янська, Мар'їнки, Бахмута...

Черкаська sup-станція весь прибуток витрачає на потреби ЗСУ

Весь прибуток, за винятком податків та операційних витрат, засновники черкаської спільноти «Dnipro SUP Team» витрачають на ЗСУ – як на власні збори на підтримку військових, так і на збори інших волонтерів.

Торік сезон прокату сап-дошок відкрити не вдалося через обмеження воєнного стану. Цьогоріч змогли отримати всі необхідні дозволи – і розпочати сезон у перший же день літа.

За два місяці роботи сап-станції вдалося зібрати на потреби ЗСУ більше 200 тисяч гривень. Завдяки цьому черкаські веслувальники долучились до збору на 100 шупів для саперів від 3D-кузні, придбали далекомір для мотострілецького батальйону, старлінк для розвідників та багато іншого.

– Ми включились у волонтерство одразу після повномасштабного вторгнення. Створили сайт,

звертались до іноземних партнерів та закривали запити військових із власних заощаджень, проводили збори коштів серед друзів. Попри те, що сезону прокату сап-дошок торік не було, ми продавали абонементи на сап-прогулянки, проводили благодійні аукціони... Можливість відкрити прокат цього року сприйняли як можливість закрити

потреби військових ще швидше. Крім того, хотіли виконати свої зобов'язання перед тими, хто купував абонементи, а також дати можливість людям тренуватися, займатися спортом, відпочивати. У засновників «Dnipro SUP Team» є інші джерела прибутку, щоб утримувати себе і свої сім'ї, тож рішення віддавати все, крім операційних витрат і податків, на ЗСУ – було ухвалено одностайно, – розповів журналістці Юлії Фомічовій співзасновник «Dnipro SUP Team» Любомир Коломієць.

«She.Fest», який відбудеться у Моринцях, оголосив учасників

«She.Fest», який цьогоріч проходить у Моринцях на Черкащині, рідному селі Пророка Нації, визначився з програмою, повідомляє «Козацький край».

Гості фестивалю зможуть почути виступи гуртів Kozak System, GG Гуляйгород, Зграя СеменаБанд, Крутий Заміс, Мова, Mnishek, Колір Ночі, Svoya music, а також послухати Дмитра Лінартовича, Ларису Ніцой, Руслану Лоцман, Сашка Лірника, Михайла Назаренка та Олександра Ратушняка.

Під час фесту 26-27 серпня можна буде відвідати просвітницьку і дитячу галявину та галявину художника, бачити і чути театральну й музичну сцени, жити у наметовому містечку, відвідувати екскурсії та смакувати борщем з карасями...

ВХІД ВІЛЬНИЙ! БЕЗ АЛКОГОЛЮ!
ФЕСТИВАЛЬ ЗБИРАЄ КОШТИ НА ЗСУ!

26-27 село Моринці
Черкащина
серпня

Фестиваль Тараса Шевченка
ШЕ.FEST
Шевченко чинить опір!

KOZAK SYSTEM
GG ГУЛЯЙГОРОД
MNISHEK
КОЛІР НОЧІ
КРУТИЙ ЗАМІС
МОВА

просвітницька галявина
театральна сцена
ярмарок майстрів
дитяча галявина
музична сцена
екскурсії
наметове містечко
галявина художника
фольк-сцена
територія їжі
борщ з карасями
вперше: музей Ше.Fest

Зграя · СеменаБанд
SVOYA music

ДМИТРО ЛІНАРТОВИЧ · ЛАРИСА НІЦОЙ
САШКО ЛІРНИК · РУСЛАНА ЛОЦМАН
ОЛЬГА ДУБЧАК · МИХАЙЛО НАЗАРЕНКО
ОЛЕКСАНДР РАТУШНЯК

ВХІД ВІЛЬНИЙ! БЕЗ АЛКОГОЛЮ!
ЗБИРАТИМЕМО КОШТИ НА ЗСУ!

ПОВЕРНЕННЮ ПОЛОНЕНИХ СПРИЯЄ «ОБМІННИЙ ФОНД», ДО СТВОРЕННЯ ЯКОГО ДОЛУЧИЛИСЯ ЧЕРКАЩАНИ

7 серпня відбувся черговий обмін полоненими. Загалом із ворожого полону вдалося визволити 22 бійців Збройних Сил України. Попереду в них необхідне лікування, курс фізичної та психологічної реабілітації, реінтеграції.

Серед визволених з полону – троє з Черкащини: капітан Ярослав Грушецький, старший сержант Анатолій Грищенко і солдат Сергій Гриб. Про це повідомив начальник Черкаської ОВА Ігор Табурець.

«Наші земляки нарешті повертаються додому, до рідних, – Дякуємо всім, хто бореться за кожного нашого захисника!», – наголосив очільник області.

Його заява перегукнулася із зверненням Президента України Володимира Зеленського, який в той день наголосив на важливості створення «обмінного фонду» полонених з армії росії. «Кожен, хто бере окупантів у полон на фронті, пришвидшує свободу для українців», – підкреслив Володимир Зеленський.

Тим часом є черкащани і серед тих, хто якраз безпосередньо активно формує цей «обмінний фонд».

«Долгих лет жизни и спасибо за такое отношение», – такими словами привітали нещодавно полонені під Бахмутом солдати росії Головнокомандувача ЗСУ Валерія Залужного. Вітання у День народження українського генерала проголосили водночас восьмеро ворожих військовополонених – на пропозицію командира 2-го штурмового батальйону Третьої штурмової бригади ЗСУ, черкащанина Дмитра Кухарчука (позивний «Сліп»). У його підрозділі черкащан багато... Відповідне відео було розміщене на офіційній сторінці Третьої штурмової у Facebook.

На фото згорі - українці, повернуті з полону (фото 07.08.2023), внизу - стрій російських полонених перед комбатом з Черкас (скрін з відео 08.07.2023)

У короткому ексклюзивному коментарі для «Козацького краю» комбат Сліп зазначив, що після початку повномасштабного вторгнення лише його батальйон взяв у полон 30-35 російських окупантів. Їх завжди намагаються якомога швидше передати «відповідним органам», щоб прискорити за офіційним обміном визволення з полону українців. До моменту передачі росіяни встигають зрозуміти на прикладі «штурмовиків», що все, що їм розповідала московська пропаганда про «жорстокість» ЗСУ – то брехня...

На жаль, є й «інша сторона медалі»: ті, хто намагається нажитися на вигаданих тінювих «послугах з обміну полонених». У Черкасах працівники СБУ днями затримали 35-річного організатора злочинної схеми, який вимагав кошти у місцевих мешканців за нібито повернення військовополонених на територію України. Називаючись «представником Сил оборони України», він пропонував рідним зниклих безвісти військових внести тих до списку полонених для обміну. За «послуги» просив по 60 тисяч гривень за людину – таким чином з травня ошукав п'ять родин на Черкащині.

Триває розслідування для встановлення та притягнення до відповідальності всіх учасників негідної оборудки. Комплексні заходи проводяться співробітниками СБУ в Черкаській області спільно з Нацполіцією, за процесуального керівництва обласної прокуратури.

ЛЬОТЧИК З ЧЕРКАЩИНИ ПОСМЕРТНО ВИЗНАНИЙ ГЕРОЄМ УКРАЇНИ

Президент України Володимир Зеленський присвоїв звання Героя України (по-смертно) уродженцю Черкащини, льотчику-винищувачу, майору Євгенові Лисенку. Це сталося 8 липня, у 500-й день від початку повномасштабного вторгнення росії.

На розгляді президента знаходилася Електронна петиція, зареєстрована дружиною загиблого у повітряному бою військового пілота. Наприкінці 2022 року, трохи більш ніж за два місяці петиція збрала необхідні для початку процедури розгляду 25 тис. підписів – на підтримку присвоєння майору звання Героя України (по-смертно).

9 березня 2022 року 28-річний пілот на винищувачі МіГ-29 вступив у свій останній повітряний бій проти двох російських літаків. Один з них Євген встиг збити, проте потім від ворожих снарядів загорівся і його літак...

Першими підписи на відзначення героїзму офіцера-льотчика почали збирати безпосередні свідки його

подвигу – жителі сіл Окілок та Новопись на Житомирщині, над якими відбувся повітряний бій. Навіть коли український винищувач був підбитий, пілот не залишив його кабіну, відтягуючи в останньому польоті палаючу багатотонну машину в поле, подалі від населених пунктів з мирними людьми...

Після загибелі Євгена Лисенка його дружина Катерина разом з 3-річною донькою і сином, якому не було ще й року, приїхала до Ротмистрівки на Смілянщині, де живуть батьки Євгена. Тут і поховали Героя з почестями...

Торік у серпні один з пілотів Севастопольської бригади зробив оригінальну «відзнаку» для свого командира: на такому ж як у Євгена МіГ-29 пілот наніс ракетний удар з повітря по російських окупантах, зафіксувавши це на відео і присвятивши його майорові Лисенку...

СБУ
ВИЯВЛЯЄ ВОРОГІВ,
ЯКІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ
У ВІДКРИТІЙ ВІЙНІ
ПРОТИ УКРАЇНИ
І АНТИУКРАЇНСЬКІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ
У СОЦМЕРЕЖАХ

На основі доказової бази, зібраної Службою безпеки України, артилериста-навідника, який обстрілював позиції українських військових на Донецькому напрямку засуджено до 15 років позбавлення волі.

Бойовик проходив службу у складі «9-го окремого полку морської піхоти». З 2014 року він добровільно приєднався до окупаційного угруповання «днр» та воював на боці загарбників проти ЗСУ. Як встановило слідство, бойовик - уродженець росії, житель Тальнівського (нині – Звенигородського) району Черкащини, брав участь у захопленні Донецька та штурмі інших українських населених пунктів.

У лавах загарбників він, як артилерист-навідник, воював проти Сил оборони на Донецькому напрямку.

На підставі зібраних СБУ доказів, суд визнав зловмисника винним за ч. 1 ст. 258-3 (участь у терористичній групі чи терористичній організації) Кримінального кодексу України та призначив йому 15 років тюрми з конфіскацією майна.

Наразі засуджений переховується від правосуддя на тимчасово окупованій території.

Служба безпеки нагадує про невідворотність покарання за злочини проти державної безпеки України. Розслідування проводили слідчі СБУ в Черкаській області за процесуального керівництва обласної прокуратури.

Тим часом, за публічного обвинувачення прокурорів Черкаської обласної прокуратури до 5 років позбавлення волі з конфіскацією майна засуджено жительку м. Шполи за поширення матеріалів, у яких міститься виправдовування та визнання «правомірною» збройної агресії рф проти України (ч.ч. 2, 3 ст. 436-2 КК України).

Прокурор у суді довів, що 50-річна місцева жителька, будучи уродженкою російської федерації, на особистій сторінці в забороненій соціальній мережі «Однокласники» поширювала публікації із проросійських пабліків, в яких виправдовувалися злочинні дії окупантів в Україні, а також звеличувалися представники російської армії та їх так звані подвиги проти українського народу.

У суді обвинувачена свою вину не визнала та намагалася заперечити суд, що використовувала зазначену соціальну мережу виключно для спілкування зі своїми родичами, які проживають на території російської федерації.

Досудове розслідування у кримінальному провадженні здійснювали працівники УСБУ в Черкаській області.

Служба безпеки збрала доказову базу на ще одного зрадника, який воював проти Сил оборони на східному фронті. За даними слідства, зловмисником виявився мешканець Луганщини, який у 2018 році добровільно вступив до лав силового блоку терористичної організації «лнр», а нині воює у складі збройних сил рф.

У званні «лейтенант поліції» бойовик проходив службу у «Слов'янськ-Сербському районному відділі внутрішніх справ мвд лнр». Псевдоправоохоронець брав активну участь у забезпеченні виконання завдань окупаційного режиму на тимчасово окупованій території Луганської області. Він, із застосуванням вогнепальної зброї, примушував місцеве населення підкорятися незаконним рішенням політичного та силового блоків терористичної організації «лнр».

Як встановили контррозвідники СБУ, від початку повномасштабного вторгнення він добровільно знову воює проти України. У квітні 2022 року безпосередньо воював проти Сил оборони у складі воєнізованого підрозділу рф.

Допомагав загарбникам в окупації селища Новоайдар на Луганщині. Крім того, маючи право володіти і користуватись вогнепальною зброєю та спецзасобами від імені так званого «мвс лнр», проводив фільтраційні заходи проти мирного населення на тимчасово окупованій території. Також, незаконно вилучав майно у місцевих мешканців, забезпечував примусову видачу паспортів «лнр».

Наразі слідчі Служби безпеки повідомили зловмиснику про підозру за двома статтями Кримінального кодексу України: ч. 2 ст. 111 (державна зрада, вчинена в умовах воєнного стану); ч. 1 ст. 258-3 (участь у терористичній групі чи терористичній організації). Комплексні заходи проводили співробітники СБУ Черкаської області за процесуального керівництва обласної прокуратури.

За інформацією пресслужби УСБУ в Черкаській області.
Малюнок Андрія ЄРМОЛЕНКА

У козацькій церкві Холодного Яру повінчалася пара, яка святкувала «золоте весілля»

23 липня Любов і Анатолій Гніденки з Кропивницького повінчалися у холоднороському храмі Петра Калнишевського. До того вони прожили у щасливому шлюбі 50 років – тож таким чином відсвяткували «золоте весілля» у місці, овіяному легендами й красивому природою.

73-річний Анатолій Степанович знає ціну життю – йому було 36 років, коли брав участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС (з жовтня 1986 року). Разом з дружиною місце для вінчання обирали не з чуток – самі бували вже у Холодному Яру раніше, полюбили це місце – і козацький храм, оригінальні хрести на куполах якого «виростають» з тризубців...

Від початку повномасштабного вторгнення росії – це десь п'яте-сьоме вінчання у нашому храмі, – говорить його настоятель, отець Василь (Циріль). – До початку епідемії ковіду та повномасштабної війни такі події були значно частішими, у 2015-2017 роках щороку десь по 20 вінчань і хрещень дітей було...

На фоні новин 23 серпня, коли в Одесі рашистами зруйновано найбільший православний храм – новина з Холодного Яру була справжнім світлим промінчиком зі сподіванням скорої Перемоги Добра над злом...

Музей «Кобзаря» в Черкасах отримав у подарунок оригінальну скульптурку Шевченка-«снайпера»

До збірки скульптурної шевченкіани Черкаського музею «Кобзаря» додалася статуетка – образ Тараса Шевченка у сучасній інтерпретації: Тарас Григорович у сучасній військовій формі ЗСУ, у руках тримає снайперську гвинтівку, а у кобурі має ще й пістолета...

На скульптурці чудово пророблені деталі і передано рішучий настрій поста-захисника, хоча сама вона невелика, висотою 9,5 см, виготовлена зі сплаву металу на основі олова.

«Які часи, такий і Шевченко», вважають у команді Maximusmade_ по з міста Харків, яка змодельувала і реалізувала цю фігуру. Адже Шевченко завжди поруч з українцями, а особливо під час боротьби за свободу і незалежність.

Скульптурку музею «Кобзаря» передано безкоштовно, як подарунок від Харкова Черкасам.

ШПИХЛІР «ЛИТОВСЬКОГО» ЗАМКУ ЗНАЙДЕНО ЧЕРЕЗ ЧОТИРИ СТОЛІТТЯ ЗАБУТТЯ

Археологи в Черкасах розкопали ймовірно «зброярню» XVII століття

Вже більше місяця тривають археологічні дослідження в Черкасах на території «литовського» замку в районі Дзеленьогори. Це другий сезон досліджень тут після 2020 року. Розкопки проводяться Черкаською експедицією Інституту археології НАН України (керівник – Дмитро Куштан) в співпраці з Черкаським археологічним музеєм Середньої Наддніпряни.

Два роки тому роботи проводилися на ділянці по вул. Байди Вишневецького, 2 (у дворі «будинку Кринського»), цього року розширено розкоп на схід – на сусідню ділянку по узв. Старособорному, 11/3.

Знахідки представлені археологічними матеріалами різних епох. Найдавніші з них відносяться до зарубинецької культури (III ст. до н. е. – III ст. н. е.). Більшість знахідок пов'язана з ранньою історією Черкас, бо ж саме тут розташовувався міський замок кін. XIV – поч. XVII ст. Цьогоріч пощастило натрапити на цікавий археологічний об'єкт, який безпосередньо пов'язаний із черкаським замком. Це велика за розмірами (5x5 м) споруда напівземляноково типу. На даний момент розчищено верхню частину заповнення її котловану й виявлено обгорілі рештки дерев'яної конструкції: дощате облицювання стін, стовпи, дошки та балки перекриття, що просіло. На долівці знайдено рештки згорілої дерев'яної діжки.

На превеликий жаль, об'єкт виявився сильно пошкодженим. Причому найбільшу шкоду йому нанесено відносно нещодавно – років 5 тому, коли колишній власник ділянки без погодження з органом охорони культурної спадщини та без відповідної археологічної експертизи збудував житловий будинок. Два роки потому за рішенням суду він змушений був розібрати будівлю й перепродати ділянку. Але це незаконне будівництво залишило «незгладимі шрами» на черкаському замчищі – виявлена споруда прохромлена залізо-бетонними палями та перерізана мурованим підвалом... Втім, і в такому «скаліченому» вигляді об'єкт є цікавим і перспективним для

Староста Черкаський і Канівський Остафій Дашкович, той, кому інтернет-джерела помилково приписують будівництво цього замку, насправді помер задовго до того, як замок звів Федір Бака. Навіть цей портрет роботи знаменитого польського художника XIX століття Яна Матейка – абсолютно вигаданий. На ньому написаний з уяви не лише зовнішній вигляд і одяг старости Дашковича, а й прикрашена орлом кам'яна колона замку за його спиною. Археолог Дмитро Куштан підкреслює: навіть пізніші замки в Черкасах і Каневі були не кам'яні, а дерев'яні – це підтверджують як давні письмові джерела, так і розкопки археологів...

дослідження.

Виявлена споруда явно не жилого призначення. Найімовірніше, вона є однією з господарських будівель, які знаходилися на території замку. Не виключено, що це шпихлір – приміщення замкового арсеналу, де зберігали, зброю, порох, компоненти для його виготовлення (сірку та селітру), свинець, ядра тощо. Остаточні висновки можна буде зробити по завершенні дослідження споруди.

У Описі Черкаського замку 1552 року читаємо: «У замку - церква святого Миколи на підрубі, хата чорна із синьми біля воріт, житник на стовпах, шпихлір, де порох та інші потреби для стрільби ховають, глиною обмазаний, пивниці дві, колод очищених соснових дві копи...»

З огляду на те, що в заповненні котловану знайдено фрагменти посуду, декілька розпльованих свинцевих куль, уламки кахлів, монету 1-ї пол. XVII ст., вірогідним є те, що споруда загнила у 1637 р. разом із «литовським» замком на Дзеленьгорі. Тоді під час козацького повстання під проводом Павла Бута (Павлюка) польські війська піддали вогню фортецю й частину міста. Приводом стало те, що реєстрові козаки Черкаського полку разом із полковником Яковом Гугнивим перейшли на бік повсталих. Після втихомирення бунтівних козаків замок вже не відбудовували на старому місці, а облаштували його на околиці тодішніх Черкас – на місці сучасного Пагорба Слави.

Серпень 2023 року. Розкопки археологів на місці замчища і залишки ймовірного шпихліра для збереження зброї і боєприпасів

Перед гетьманом із Канева тремтіли цілі імперії

ШТУРМ КРИМСЬКОЇ КАФФИ: КОЗАКИ НА ШВИДКИХ ЧАЙКАХ ПОТОПИЛИ НЕПОВОРОТКІ ТУРЕЦЬКІ ГАЛЕРИ, А ПОТІМ ЗАХОПИЛИ І ПРИМОРСЬКУ ФОРТЕЦЮ...

КАНІВ – МІСЦЕ СПОЧИНКУ ТРЬОХ ГЕТЬМАНІВ

До речі, ще раніше від Самійла Кішки, біля монастиря на Чернечій горі в Каневі були поховані ще два козацькі гетьмани – Іван Підкова і Яків Шах.

Іван Підкова мав велетенську силу – кажуть, не тільки підкови розгинав, а й зупиняв на повному ходу воза, запряженого шістьма кіньми – просто схопивши його за заднє колесо. А рогом вола, затиснутим у кулаці, пробивав дубову дошку. Брав участь у перших морських походах Самійла Кішки, а потім сам був певний час гетьманом запорожців. На запрошення молдавської знаті скинув з престолу турецького ставленика Петрила Кривоного і всього з тисячею козаків захопив молдавську столицю Ясси. Та поляки, яким конче потрібен був союз із Туреччиною у війні проти Москви, підступом виманили гетьмана на переговори і стратили 1578 року у Львові перед ратушею...

До Канева тіло Івана Підкови привіз його побратим – Яків Шах, який тепер став новим гетьманом. Він поховав Підкову і вирушив мститися за друга. Тих, хто підступом захопив у полон Підкову, Шах знайшов аж у Будапешті. Оточивши місто, він так і не захопив його, але домігся видачі зрадників і стратив їх зі словами: "Так карають віроломних за невинно пролиту кров християнську!.." Польський король не простив цього Шахові – його ув'язнили у монастирі в тому ж таки Каневі. Тут, через чотири роки після загибелі Івана Підкови, Яків Шах і зустрів свій останній день біля могили побратима...

***

Монастир і могили гетьманів не збереглися до нашого часу. Нині на їхньому місці в Каневі встановлено спільний пам'ятник славному герою минулого...

Олександр БРАВАДА,
малюнки Артура ОРЛОНОВА

ПЕРШИЙ КОЗАЦЬКИЙ "АДМІРАЛ"

Ніхто не знає точної дати народження Самійла Кішки – імовірно, це був 1530 рік. Достеменно ж відомо те, де він народився – у славному місті Канів. Він був із шляхетної родини й отримав чудову освіту, та змалечку мріяв не про науку, а про коня і добру козацьку шаблю...

Уже з 1550 року Самійло Кішка бере участь у походах козаків Байди-Вишневецького. Після загибелі Байди саме Кішку козаки й оберуть новим гетьманом Січі.

У дитинстві Кішка любувався могутнім Дніпром біля рідного Канева, коли ж став гетьманом, то увійшов в історію козацтва як творець першого українського флоту. При Кішці досі невеликі козацькі човни-байди замінюють легендарні чайки. Їх робили завдовжки до 25 й завширшки до двох метрів. Кожна чайка була обладнана 15-20 парами весел і озброєна чотирма легкими гарматами-фальконетами. Борти обшивали очеретом – це допомагало чайці утриматися на плаву навіть після кількох отриманих пробойн. Кожне судно брало на борт до 70 козаків.

Цей флот під керівництвом Самійла Кішки вперше вийшов у Чорне море 1557 року і змусив тремтіти ворогів України – відтоді ні татари, ні турки вже не почувалися впевнено навіть у укріплених фортецях. Козаки Кішки палили турецькі галери в морі, штурмували міста Ізмаїл, Кілію, Очаків і Білгород. Туреччина зазнала тяжких втрат, через що султан безсило грозився війною Польщі, яка мала вплив на Січ, а біля Очакова вимушений був постійно тримати свій регулярний флот. 1573 року козацькій ескадрі Самійла Кішки не пощастило – вона зазнала поразки від озброєної важкою артилерією турецьких кораблів. Сам гетьман потрапив у полон, і яничари прикували його до весла своєї галери зі словами: "Хотів поплавати у Чорному морі – плавай досхочу!"

Він був невільником-веслярем довгих 26 років, та однієї ночі разом з іншими бранцями зумів звільнитися від ланцюгів, якими їх

було приковано. Недаремно ж гетьмана багато хто вважав характерником – тим, хто може творити справжні дива...

Козаки перебили турецький екіпаж галери й повернулися на Хортицю, де легендарного Кішку зраділі січовики знов обрали гетьманом. Кобзарські думи переповідають легенду про те, що помста Самійла Кішки була страшною: палали міста османського узбережжя, а ворожий флот майже весь був знищений у бою. У Києві ж на честь свого звільнення з полону гетьман звів церкву Миколи Доброго, яка збереглася й донині.

ЗАКОРДОННІ ПОХОДИ Й ЗАГИБЕЛЬ

1599-1600 років військо Самійла Кішки на прохання короля Польщі Сигізмунда робить успішні походи у Валахію та Молдову. Натомість король скасовує так звану Баницію, згідно з якою козаки вважалися поза законом.

Полякам настільки сподобалося воювати пліч-о-пліч з хоробрими козаками, що зразу ж після Молдови Сигізмунд починає просити Кішку про новий спільний похід – цього разу проти шведів. Довго гетьман не погоджувався, наче відчував недобре. Та 1601 року таки вирушив зі своїми козаками на Лівонську війну. Близьку проведену козаками військова операція дала змогу взяти місто Ергеме, а в лютому 1602 року вони атакували Полтсмаа – могутнє місто-фортецю, зведене колись хрестоносцями Тевтонського ордену. Місто взяли, але в бою біля стін його цитаделі улюблений гетьман козаків загинув смертю хоробрих.

Козаки ще довго залишалися воювати в Європі, але тіло свого улюбленого отамана за порожці привезли до улюбленого Самійлового Канева – тут, на горі Старий клад (пізніше названій Чернечою, а потім – Тарасовою) його поховали біля стін козацького монастиря...

ПРАВОСЛАВНИЙ КАЛЕНДАР:
УСПЕНСЬКИЙ ПІСТУспенський піст
14–27 серпня

14 серпня розпочався Успенський піст, який закінчиться 27 серпня.

Він духовно й тілесно підготує вірян до Успіння Пресвятої Богородиці, яке є однією з головних церковних дат серпня.

Саме слово «успіння» означає фізичну смерть тіла, коли душа переходить в інший світ. Серед вірян існує думка, що після роз'яття і воскресіння Христа смерті в звичному розумінні просто не існує.

За церковними переказами, Діва Марія все своє життя дотримувалася суворої помірності в стравах. За три дні до свого успіння взагалі припинила вживати їжу, пила лише воду. Тому віряни покладають на себе обмеження в їжі, наслідуючи приклад Богородиці.

За суворостю Успенський піст можна порівняти лише в Великому постом. Віряни повинні повністю утримуватися від їжі тваринного походження, молочних продуктів, риби й морепродуктів. Невелике послаблення, коли дозволено вживати рибу, можливе лише в день Преображення Господнього.

Завдяки великому розмаїттю продуктів рослинного походження, овочів, фруктів, грибів, які дарує природа в серпні, під час Успенського посту можна створи-

ти повноцінний і поживний режим харчування з усіма потрібними вітамінами.

Під час Успенського посту святкують два важливі церковні свята. Перший день посту — це Медовий спас або Маковія. Віряни традиційно називають його Походженням Чесних Древ Животворчого Хреста Господнього. До храмів несуть мед, мак, польові квіти і трави на освячення, а також виносять на вулиці хрест, щоб захиститися від хвороб.

Яблучний спас припадає на 19 серпня. Цього дня традиційно освячують яблука. Християни ж називають його Преображенням Господнім. Встановили свято на честь згадки про подію, яка трапилася на горі Фавор, куди Ісус Христос пішов разом із трьома найближчими учнями, щоб помолитися. За словами апостола Матвія, він «перетворився перед ними, і просіяло обличчя Його, як сонце, одяг Його став білим, як світло».

У свято Преображення Господнього відбувається легке послаблення посту, коли вірянам дозволяють їсти рибу та рибні продукти, додавати олію незалежно від дня тижня і пити червоне вино.

Крім відмови від м'ясних, рибних, молочних продуктів, під час посту віряни також дотримуються певних обмежень у поведінці. Піст — особливий період турботи про свою душу. Віряни відвідують богослужіння, багато моляться, думають про свої гріхи.

В Успенський піст не можна проводити весілля. В цей період віряни повинні повністю віддати себе Богу. Також заборонено влаштовувати гуляння, розважатися, гучно сміятися, веселитися. Священнослужителі радять відмовитися від вживання алкоголю та від інших шкідливих звичок.

УВАГА!

31 вересня в Україні більшість релігійних свят отримають нові дати.

Набуде чинності календарна реформа ПЦУ.

Різдво, Хрещення, Покрова Богородиці та ряд інших важливих церковних дат віряни відзначатимуть раніше.

Періоди церковних постів із переходом на новоюліанський стиль також зміняться.

Різдвяний піст — з 15 листопада до 24 грудня (раніше — з 28 листопада до 6 січня).

Успенський піст — з 1 серпня по 14 серпня (раніше — з 14 серпня по 27 серпня).

Завершення Петропавлівського посту — 28 червня (раніше — 11 липня).

ДЕНЬ В ІСТОРІЇ
21–31 серпня

21 серпня 1627 р. видано "Лексикон" Памви БЕРИНДИ — перший словник української мови.

21 серпня 1652 р. син гетьмана Богдана ХМЕЛЬНИЦЬКОГО — Тимофій одружився на дочці молдавського правителя Розанді (на портретах), що стало приводом для відновлення союзу Молдавії з Україною

21 серпня 1925 р. помер поет Осип МАКОВЕЙ.

22 серпня 1901 р. народився Лавро КЕМПЕ, козак полку Чорних запорожців Армії УНР, режисер, актор.

23 серпня — ДЕНЬ ДЕРЖАВНОГО ПРАПОРА.

23 серпня 1870 р. народився Володимир СІКЕВИЧ (на фото), командир 3-го Гайдамацького полку, посол уряду УНР в Угорщині, генерал-хорунжий Армії УНР.

23 серпня 1898 р. народився Михайло КУШНІР, стрілець УГА, письменник, гравер, просвітянин; культурно-освітній референт Військової управи дивізії "Галичина", редактор органу СУМ США "Авангард".

24 серпня — ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ.

24 серпня 1897 р. народився Степан СУЛЯТИЦЬКИЙ, командант чоти і скорострільної сотні Гуцульського куреня УГА, командант Карпатської Січі, голова ОУН у Західній Німеччині.

25 серпня 1604 р. польсько-українське військо роз почало похід на Москву, який завершився її взяттям і воцарінням Лжедмитрія I.

25 серпня 1792 р. задунайська козацька флотилія прибула в Темрюк. Там рівно через 100 років в пам'ять про цю подію спорудили пам'ятник запорожцям, які на землі Кубані відроджували порядки славної Січі.

25 серпня 1868 р. народився Сергій ІЗОТОВ, старшина Дієвої армії УНР.

25 серпня 1963 р. помер письменник Іван БАГРЯНИЙ, один з творців Української Головної Визвольної Ради.

25 серпня 1964 р. радянський дисидент, герой боїв на Халхин-Голі і війни проти нацистської Німеччини українець Петро ГРИГОРЕНКО був позбавлений звання генерал-майора і розжалуваний до рядового — за активну правозахисну діяльність на захист депортованих кримських татар.

25 серпня 2008 р. загинув черкашанин Михайло СИРОТА, народний депутат, «батько Конституції України».

26 серпня 1657 р. у Чигирині Гетьманом України (до повноліття Юрія Хмельницького) обрано Івана ВИГОВСЬКОГО (на портреті).

26 серпня 1878 р. народився Михайло ГАЛУЩИНСЬКИЙ, командант УСС, голова Львівської "Просвіти".

26 серпня 1899 р. народився Семен ФЕДУНЬ, січовий стрілець, старший десятник УГА, кооператор, учасник творення дивізії "Галичина", до якої послав двох синів — Івана та Ярослава.

26 серпня 1992 р. помер Юліан ТЕМНИК, сотник УГА і дивізії "Галичина", інженер-агроном, управитель Української торонтської кредитної спілки.

27 серпня 1856 р. прийшов у світ Іван ФРАНКО.

27 серпня 1920 р. створено Українську військову організацію.

27 серпня 2007 р. ухвалено протестну Відозву української інтелігенції з приводу рішення спорудження пам'ятників російській цариці Катерині в Одесі та Сімферополі.

28 серпня 1575 р. народилася Галшка ГУЛЕВИЧІВНА (на портреті), співзасновниця Київського братства, монастиря і школи, які перетворилися на Києво-Могилянську академію.

28 серпня 1819 р. народився Іван ПОПКО, кубанський етнограф, історик.

28 серпня 1886 р. народився Олександр БОЙКІВ, десятник УСС, підхорунжий УГА, член ПУН, член Сенату ОУН.

28 серпня 1920 р. загинув козак 2-ї сотні полку Чорних запорожців Олекса ПИРИГ.

28 серпня 1922 р. у Києві москалі розстріляли членів "Козачої ради", серед них сотника Лозовика, Михайла Гудимовича, Настю Гудимович, Івана Тарасенка, Марію Тарасенко (разом 82 особи).

29 серпня 1619 р. відбулася «Кам'янка Струмилова» — перша відома в історії постановка українських інтерлюдій.

29 серпня 1868 р. народилася Людмила СТАРИЦЬКА-ЧЕРНЯХІВСЬКА, драматург, літературознавець, член Української Центральної Ради, закатована НКВС.

29 серпня 1897 р. народилася Юлія ПАСТУШЕНКО (Мирослава СОПІЛКА) — поетеса і прозаїк, звинувачувана польськими і радянськими спецслужбами в «українському націоналізмі». Розстріляна в Києві 1937 року.

30 серпня 1883 р. народився Дмитро ДОНЦОВ, ідеолог українського націоналізму.

30 серпня 1895 р. народився Олександр ШАНДРУК-ШАНДРУКЕВИЧ, командир кулеметної сотні 2-го Запорозького полку Запорозької дивізії, хорунжий дивізії "Галичина", начальник постачання УНА.

30 серпня 1919 р. українські війська вибили більшовиків з Житомира і Києва.

30 серпня 1920 р. у Празі утворено Українську військову організацію на чолі з Євгеном КОНОВАЛЬЦЕМ.

30 серпня 1941 р. внаслідок теракту в Житомирі загинули видні діячі ОУН Микола СЦІБОРСЬКИЙ та Омелян СЕНИК.

30–31 серпня 1903 р. у Полтаві відкрито пам'ятник Іванові КОТЛЯРЕВСЬКОМУ.

31 серпня 1881 р. народився Іван ОМЕЛЯНОВИЧ-ПАВЛЕНКО (на фото), командир групи "Наварія" Галицької армії та Окремої кінної дивізії Армії УНР, генерал-хорунжий, художник.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ №18773-7573ПР від 18.01.2012 р.

Козацький край

Засновник — Чигиринська ГО «Вільне Козацтво Холодного Яру»

Головний редактор — Олег ОСТРОВСЬКИЙ

Редактор випуску — Петро ДОБРО

ГАЗЕТА РОЗПОВСЮДЖУЄТЬСЯ БЕЗКОШТОВНО

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

вул. Надпільна, 330, к. 4, м. Черкаси, 18005,
тел. (067) 473-66-72 (Telegram, Viber)
E-mail: Cossack_land@i.ua

Газета віддрукована в ФОП Журило С.Д., м. Черкаси, вул. Кобзарська, 1а. Тираж — 1000 екз. Замовлення №906.